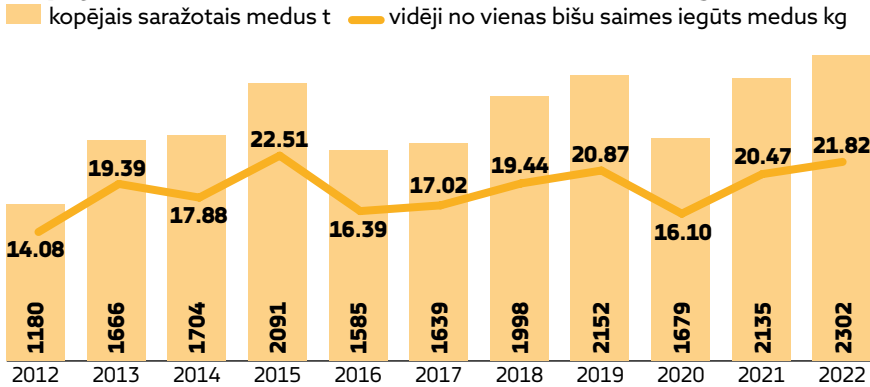
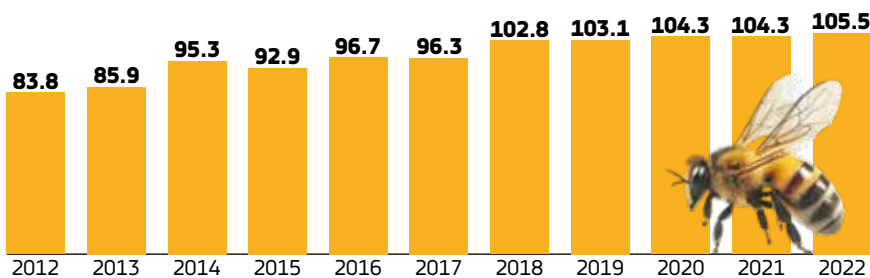

Kopējais sarazotais un no vienas bišu saimes iegūts medus

Bišu saimes

Skaitis

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

kā to izmanto lūpu balzamiem, vaska šūnām, lakās, krāsās. Savukārt A. Grudovskis norāda, ka vasks ir izejviela, ar kuru tiek piesūcināts kokvilnas audums, kas pēc tam tiek izmantots kā daudzkārt izmantojamais pārtikas ietinamais materiāls folijas vietā. “Tā ir sava veida vaskadrāna, kurā uz darbu ņemt līdzī sviestmaizes, turklāt tā izmantojama daudzās reizes, tādējādi tiek samazināts atkritumu konteinerā nonākušo materiālu apjoms – tātad rodas sava veida zaļais kurss,” tā A. Grudovskis. Viņš atzīst, ka tādējādi biškopjiem pieaug vaska pircēju loks.

Medus programma bērniem

Biškopji regulāri rīko dažādus pasākumus, apmeklējot bērnudārzus un skolas un secina, ka bērni uz medu lielākoties lūkojas kā uz nezināmu produktu, tas vedinot uz jautājumu, vai patiešām vecāki medu nelieto vai arī šo produktu nedod bērniem. Tieši tāpēc ir ideja par to, ka Latvijas saldajam produktam – medum – būtu jābūt uz bērnu pusdienu galda. “Bērnudārzos un skolās būtu jābūt sava veida medus programmai – *Skolas medus*, līdzīgi kā tas ir ar piena un augļu programmu,” ierosina biškopības kooperatīvās sabiedrības *Siguldas medus* valdes priekšsēdētājs. Viņaprāt, šāda speciāla programma ne tikai veicinātu bērnos izpratni par medu, bet arī savā ziņā kalpotu

kā viens no nozares izaugsmes stūrakmeņiem. “Būtu paradoksāli, ka Latvijas medus tiek ievākts no dažādiem augiem, kas savienojumā veido savdabīgu asorti ar vienreizēju garšu, un to labprāt pērk ārzemju tirgotāji, bet bērnudārzos un skolām iepirktu importēto medu,” tā A. Grudovskis. “Runāsim ar Latvijas Pašvaldību savienību par iespējamo *Skolas medus* idejas īstenošanu, vienlaikus šajos iepirkumos iestrādājot ES Zaļā kursa normas par medus piegādes attālumu, tādējādi mazinot CO₂ izmešu apjomu, ko rada lielāks piegādes attālums,” skaidro Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas ģenerāldirektors Rolands Feldmanis. Viņaprāt, medus segments Latvijā nav īsti novērtēts, jo tam ir salīdzinoši mazs īpatsvars lauksaimniecībā.

Zemāka PVN likme

“Lai veicinātu Latvijā iegūtā medus patēriņu, būtu nepieciešams arī šim produktam piemērot samazināto pievienotās vērtības nodokļa likmi 5% pašreizējo 21% vietā, tādējādi mazinot gan šī produkta realizācijas cenu un padarot to pieejamāku patērētājiem, gan arī mazinot iesaldētās naudas apjomu un importētā medus spiedienu,” iesaka A. Grudovskis. Viņš atgādina, ka *Covid-19* pandēmijas laikā, kad bija traucētas loģistikas piegādes, Eiropā būtiski pieauga medus cenas, taču,

pandēmijai beidzoties, medus realizācijas cena saruka par 50%, bet bišu maizes – pat par teju 70%. Pēc biškopju domām, būtu nepieciešams arī izvērtēt, kāds ir tirgotāju uzceļojums medum lielveikalu plauktos. Kā interesanta ideja tiek vērtēta medus, ziedputekšņu un bišu maizes tirdzniecība aptiekās. “Savulaik medu tirgojām aptieku tīklā, taču tas bija sen,” atceras A. Grudovskis. Gan viņš, gan citi biškopji secina, ka medus aptiekā no patērētāju puses varētu tikt uzskatīts par labāku produktu, nekā, ja tas pieejams veikala plauktā. “Ģimenes ārstu rekomendācijas vieglas saaukstēšanas gadījumā un pat kopumā cukura vietā lietot medu dotu vēl vienu pozitīvu efektu ne tikai veselīgākam cilvēku dzīvesveidam Latvijā, bet arī būtu viens no nozares izaugsmes stūrakmeņiem,” secina R. Feldmanis. Viņš gan atzīst, ka jautājums par medu aptiekā būtu jāpārrunā ar aptieku saimniekiem. Pēc A. Titorenko sacītā, Latvijā pašlaik vidēji viens iedzīvotājs gadā patērē ap 0,4–0,5 kg medus, taču šo apjomu iespējams palielināt līdz 1,0 un pat 1,5 kg.

Vajadzīga sasaiste

Tā kā Latvijā ir ilgstoši diskutēts par to, kā apvienot biškopjus un augkopjus – rapša audzētājus, tad A. Titorenko šīs abas interešu grupas, kuras reizēm mēdz savā starpā nesaproties (strīdi par un ap miglošanu), piedāvā apvienot ar Latvijas valsts nosacījumiem platūmaksājumu saņemšanai. “Dzīvotspējīgs modelis būtu, ja abi – rapša lauku saimnieki un biškopis – būtu ieinteresēti līguma noslēgšanā un šī dokumenta iesniegšanā Lauku atbalsta dienestā, kurš katram izmaksātu subsīdiju, piemēram, 10 eiro apmērā par ha un 10 eiro par katru uz šo lauku atvesto bišu saimi,” piedāvāja A. Titorenko. Viņaprāt, šāds risinājums padarītu abas puses ieinteresētas savstarpējā sadarbībā un abas arī būtu ieguvējas, jo īpaši, ja bites strādātu tad, kad zied rapša lauki, un veiktu to dabīgu apputeksnēšanu, bitenieki iegūtu pieeju laukiem, vienlaikus palielinātu medus ražas apjomus un neuztrauktos par to, kad miglos šos laukus. “Tas varētu būt risinājums, kurā ar vienu šāvieni tiktu nošauti divi zaķi,” secina A. Titorenko. Savukārt R. Feldmanis secina, ka biškopība bija un joprojām ir sava veida pabērna lomā, taču situāciju var mainīt ar pašas nozares aktivitātēm, aktīvāku iesaistīšanos valstiski svarīgu lēmumu pieņemšanā, vēl jo vairāk, ja citu sfēru uzņēmēji ir pierādījuši šāda risinājuma efektivitāti. “Ja lēmumu pieņēmēji un sabiedrība nezina neko vai labākajā gadījumā zina ļoti maz, tad jau arī nevar cerēt uz kādiem labvēlīgiem lēmumiem,” tā R. Feldmanis.